

державі. Удосконалення ж організаційної структури полягає в перегляді штатних розкладів і укрупнення окремих прокуратур, що, на нашу думку, сприятиме поліпшенню діяльності досліджуваних.

Отже, оптимізація – це не просто бездумне та механічне скорочення особового складу та структурних елементів системи. Це, насамперед, перерозподіл обсягу повноважень між конкретними, чітко визначеними структурними елементами, а також між різними рівнями таких структур. До того ж, очевидним є той факт, що в епоху електронних технологій частина функцій, які сьогодні виконують співробітники органів прокуратури, повинна перейти у сферу електронних повноважень. Оптимізація органів прокуратури має, зокрема, виражатися через усунення термінологічних неточностей, колізій, прогалин і невизначеностей. А властивості прокуратури не повинні дублювати властивості інших правозастосовних органів, особливо в умовах воєнного часу.

Список використаних джерел:

1. Марочкін І. Є. Прокуратура України: проблеми становлення і розвитку. *Правоохоронна діяльність*. 2011. № 2. С. 62-68.
2. Назаров І. Прокуратура України на шляху до європейських стандартів. *Право України*. 2007. № 2. С. 85-88.
3. Організація роботи та управління в органах прокуратури: навч. посіб. у запитаннях і відповідях / За заг. ред. М. К. Якимчука і І. В. Європіної. К.: Національна академія прокуратури України. 2009. 207 с.
4. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2-3. Ст. 12.

Чаплинський К. О.,

завідувач кафедри криміналістики
та домедичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор

ПРОТИДІЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ЖІНОК І ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Під час військової агресії з боку росії дедалі збільшується кількість бойових дій. Незважаючи на це, з боку Збройних Сил України продовжується деокупація захоплених росією територій та здійснення у цих регіонах стабілізаційних заходів. За таких умов держава прикладає не аби яких зусиль щодо пришвидшення вступу України до Європейського співтовариства та

інтегрування до НАТО. Внаслідок цього Україна потребує продовження реформування економічної, соціальної й політичної основ суспільства враховуючи умови сьогодення.

На сьогодні криміногенна ситуація в державі значно ускладнилася. Спостерігається суттєва зміна структури та характеру злочинності, загальний рівень якої має тенденцію до зростання. Нажаль дедалі фіксується збільшення кількості насильницьких злочинів, особливо кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості жінок і дітей.

Динамічні зміни у характері насильницьких злочинів й умовах боротьби з ними на сьогодні наочно демонструють необхідність створення сучасної дієвої методики розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості жінок і дітей в умовах воєнного часу.

В умовах сьогодення працівники правоохоронних органів прикладають не аби яких зусиль щодо документування злочинних дій відносно жінок і дітей на деокупованих територіях, а також тих, що залишаються в окупації. Такі категорії осіб нерідко потребують надання своєчасної невідкладної психологічної допомоги.

Проте низка фахівців звертають свою увагу на відсутність належної системи психологічної підтримки такої категорії осіб [1, с. 8-14]. Е. Скіба і К. Ткаченко зосереджують свою увагу на гендерні виклики сучасних суспільств, які мають низку невирішених правових та організаційних питань [2, с. 18-24].

На сьогодні законодавець знаходиться у постійному пошуку нових дієвих способів реагування держави і суспільства на кримінальні правопорушення та протидії злочинності, враховуючи певні негативні наслідки неефективності застосування лише традиційного кримінального переслідування і покарання [2].

Безперечно у цій діяльності головне місце законодавець приділяє питанням забезпечення основних прав, свобод і законних інтересів жінок та дітей. Посилена правова охорона жінок і дітей від злочинних посягань, особливо забезпечення нормального статевого розвитку неповнолітніх та статевої свободи й недоторканості є одним із головних пріоритетів держави.

Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості завдають шкоди здоров'ю, нормальному фізичному розвитку неповнолітніх, вони суттєво впливають та травмують їхню психіку й згубно позначаються на моральному формуванні майбутнього покоління. Суспільна небезпека кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості жінок і дітей міститься не лише в заподіюваній шкоді нормальному статевому розвитку неповнолітніх, яку об'єктивно заподіюють їх учиненням. Вона посилюється і тому, що ці протиправні діяння спричиняють серйозні моральні страждання близьким потерпілих, зокрема

батькам і членам родини. Зрештою, підвищена суспільна небезпека цих кримінальних правопорушень виявляється у власне суспільній небезпеці осіб, що їх вчинюють. Такі особи цинічно нехтують суспільною мораллю, законами держави, користуються довірливістю дітей, їхнім недостатнім життєвим досвідом, зухвало порушують етичні норми, що призводить до моральної деградації та порушення суспільних інтересів [3, с. 38].

Зважаючи на це, одним із першочергових завдань правоохоронних органів України, а саме Національної поліції, є захист жінок і дітей від різних протиправних посягань, особливо під час збройної агресії з боку росії. Враховуючи, що внаслідок поширення бойових дій дедалі збільшується кількість внутрішньо переміщених жінок і дітей. Така тенденція простежується особливо у зимовий період, внаслідок збільшення масових ракетних атак на енергетичну інфраструктуру держави. За цих умов така категорія громадян залишається дедалі більш вразливою та найменш захищеною.

Незважаючи на гарячу фазу військових дій, в рамках Всеукраїнського проєкту «Вчені України єдині. Разом ми сильніші» науковці сумісно з працівниками правоохоронних органів, насамперед, Національної поліції, розроблюють методичні рекомендації з протидії кримінальним правопорушенням проти статевої свободи та статевої недоторканості жінок і дітей в умовах воєнного часу.

Безумовно більшість таких наукових розробок стосується удосконалення методики розкриття й розслідування кримінальних правопорушень (особливо військових злочинів, сексуального насилля відносно жінок і дітей на окупованих територіях), профілактики злочинних проявів, а також покращення кримінальної процесуальної діяльності.

Сьогодні внаслідок військової агресії з боку росії Євроінтеграційні процеси всередині країни набирають нових обертів. На сьогодні Україна намагається у найкоротші терміни стати повноправним членом Європейського Союзу. Для цього потрібно продовжувати започатковані реформи, насамперед у правоохоронній сфері. З огляду на це, в Україні нині триває період комплексного реформування кримінального та кримінального процесуального законодавства, спрямованого на його гармонізацію з європейськими та міжнародними стандартами. У цьому процесі головні питання, які виносяться на порядок денний, повинні стосуватися основним напрямом і проблемним питанням забезпечення основних прав, свобод і законних інтересів людини, зокрема статевої свободи та статевої недоторканості жінок та дітей.

Список використаних джерел:

1. Komiiienko Victoria, Sheviakov Oleksii, Schu Gao Han System of psychological support for the development of rehabilitation potential of power structures specialists. *Scientific journal «Philosophy, Economics and Law Review»*. Dnipropetrovsk state university of internal

affairs. Vol. 2. № 1. 2022. 239 p. Dnipro, 2022. С. 7-15. UDC 159.364.2. DOI: 10.31733/2786-491X-2022-1-7-15

2. Skyba Eleonora, Tkachenko Kateryna Gender challenges of modern societies. *Scientific journal «Philosophy, Economics and Law Review»*. Dnipropetrovsk state university of internal affairs. Vol. 1. № 2. 2021. 232 p. Dnipro, 2022. С. 18-24. UDC 340.12. DOI :10.31733/2786-491X-2021-2-18-24

3. Жук А. А. Охорона прав, свобод і законних інтересів підозрюваного під час застосування запобіжного заходу тримання під вартою : дисер. на здобуття наук. ступ. доктора філософії за спец. 081 «Право» / Жук Андрій Андрійович. – Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2022. 268 с.

4. Нікітіна-Дудікова Г. Ю. Теоретичні та практичні основи криміналістичної методики розслідування кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості дітей : дисер. на здобуття наук. ступ. доктора юридичних наук за спец. 081 «Право» / Нікітіна-Дудікова Ганна Юріївна. – Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2022. 713 с.

Черненко А.П.,

доцент
кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРО ПРОБЛЕМИ ТЛУМАЧЕННЯ ОКРЕМИХ НОРМ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ЩОДО ОСОБЛИВОГО РЕЖИМУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Початок широкомасштабних воєнних дій на території України країною-агресором змусив національного законодавця переглянути певні нормативно-правові акти та внести відповідні зміни, що враховують обстановку в країні (воєнний стан). Таких змін зазнав і Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК України). У його структурі з'явився розділ IX-1 «Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану». Окрім згаданого розділу змін зазнали доволі багато інститутів КПК України. Зокрема, зміни торкнулися норми ст. 280 КПК України щодо підстав зупинення досудового розслідування. Чинна редакція ч. 1 ст. 280 КПК України «Підстави та порядок зупинення досудового розслідування після повідомлення особі про підозру» встановлює:

«1. Досудове розслідування може бути зупинене після повідомлення особі про підозру у разі, якщо:

1) підозрюваний захворів на тяжку хворобу, яка перешкоджає його